

Цифрова економіка – економіка XXI століття

Уперше визначення терміну «цифрова економіка» (digital economy) надав Д. Тапскотт в 1995 році. У тому ж році Н. Негропonte зробив акцент на тому, що основою цифрової економіки виступають біти, а не атоми. Продовжили вивчати аспекти цифрової економіки Е. Тоффлер, І. Малик, С. Коляденко.

У XXI столітті важливою стає технологія штучного інтелекту, що базується на переході від обробки даних до подання та обробки знань. Економіка стає більш інноваційною – smart-економікою. З'являються системи розпізнавання образів – навчальні, самонавчальні (нейронні мережі), системи інтелектуальної підтримки рішень. Для розрахунків за товари і послуги використовуються електронні сервіси, платіжні системи, електронні гроші. У зв'язку з цим можна зустріти різні назви цифрової економіки: нова економіка; інформаційна економіка; економіка знань; електронна економіка; мережева економіка; інтернет-економіка; веб-економіка; smart-економіка; криптоекономіка.

Ознаками створення цифрової економіки вважаються наступні:

- широке поширення Інтернету, мобільного зв'язку, інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ);
- цифрова економіка багатьох країн світу перебуває на стадії бурхливого розвитку.

У всьому світі спостерігається перехід від традиційної економіки до цифрової, що базується на:

- електронному бізнесі (автоматизація господарської діяльності);
- електронній комерції (дистрибуція товарів через Інтернет);
- електронних грошах (проведення безготівкових розрахунків);
- електронному уряді (використанні сучасних інформаційних і комунікаційних технологій в управлінні державою).

У результатів провадження процесу цифровізації спостерігаються глобальні зміни:

- перехід від взаємодоповнюваності (комплементарності) до взаємозамінності (субститутності) матеріально-енергетичних ресурсів інформаційно-інтелектуальними ресурсами;
- більша частина доданої вартості товару або послуги генерується за рахунок інформаційно-інтелектуальних ресурсів (товари «розумнішають» на очах – smart-ефект);

На сьогодні можна виділити ряд країн з найрозвинутішими цифровими економіками світу: Великобританія, Гонконг, Данія, Нідерланди, Норвегія, Південна Корея, Сінгапур, США, Фінляндія, Швейцарія, Швеція.

У дуже короткий термін прогрес у цифрових технологіях призвів до створення колосального багатства, зосередженого, однак, у невеликій кількості компаній і країн. При збереженні нинішньої політики та існуючих нормативних положень ця тенденція, ймовірно, продовжиться, викликаючи подальше збільшення нерівності. Без відповідних зусиль не вдасться подолати цифровий розрив, при якому більше половини населення світу має лише обмежений доступ до Інтернету або не має його зовсім.

Для того щоб цифрова економіка працювала на загальне благо, вона повинна носити інклюзивний характер. Нові технології, особливо штучний інтелект, неминуче пов'язані зі значними змінами на ринку праці, включаючи скорочення робочих місць в одних секторах і створення нових можливостей в інших у масових масштабах.

Цифрова економіка вимагає найрізноманітніших нових знань і навичок, принципово нових заходів соціального захисту та якісно нового співвідношення між роботою і відпочинком. Необхідні великі інвестиції для розвитку освіти, орієнтованого не тільки на сам процес навчання, а й на навчання методам організації цього процесу, а також забезпечення загального доступу до освітніх послуг протягом усього життя.

Сьогодні Україна знаходиться на унікальному етапі розвитку, коли є шанс зробити так званий «цифровий стрибок» у ключових сферах економіки. Тобто, швидко перейти на новий щабель розвитку в цих сферах, минаючи проміжні стадії, і почати використання відразу сучасних систем, минаючи кілька поколінь технологій. Україна або суттєво відстане у цьому напрямі від світу, або інтегрується в загальний тренд. Оскільки ми концептуально рухаємося в західний і в цілому глобальний світ, у нас немає іншого шляху. Глобальна економіка вже там, і мова зараз про те, щоб не опинитися на її узбіччі.

В Україні є можливість освоїти кращі технології і почати їх використовувати для розвитку. Уявіть, який потенціал і який поштовх для розвитку невеликих районних центрів дав би, наприклад, безкоштовний тотальний доступ до Інтернету через 4G. Із введенням цифрової економіки наші підприємства стануть конкурентоспроможнішими на зовнішньому ринку.